

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1964957_RegNr_e2-177-241/2021

<http://www.infolex.lt/tp/1964957>

Civilinė byla Nr. e2-177-241/2021

Teismo proceso Nr. 2-56-3-00129-2019-0

Procesinio sprendimo kategorija 3.4.3.11

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. sausio 28 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Danutė Gasiūnienė

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovės likviduojamos dėl bankroto individualios įmonės E. G. R. firmos nemokumo administratorės mažosios bendrijos „Legreta“ atskirąjį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 3 d. nutarties civilinėje byloje Nr. eB2-472-924/2020, kuria iš dalies tenkintas prašymas **dėl išieškojimo iš neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvio turto atsakovės bankrutavusios E. G. R. firmos bankroto byloje.**

Teismas

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kauno apygardos teismas 2019 m. kovo 19 d. nutartimi iškėlė individualiai įmonei (toliau – ir IĮ) E. G. R. firmai bankroto bylą, bankroto administratore paskyrė mažąją bendriją (toliau – MB) „Kredituma“, 2019 m. gruodžio 19 d. nutartimi pakeitė bankroto administratorę nustatęs, kad reorganizavimo būdu visos MB „Kredituma“ teisės ir pareigos perėjo MB „Legreta“; 2019 m. gegužės 29 d. nutartimi patvirtino įmonės kreditorių sąrašą ir jų finansinius reikalavimus, vėliau juos tikslino; 2020 m. sausio 16 d. nutartimi pripažino įmonę bankrutavusia ir paskelbė likviduojama dėl bankroto.

2. Pareiškėja bankrutavusios IĮ E. G. R. firmos nemokumo administratorė 2020 m. lapkričio 26 d. Kauno apygardos teismui pateikė prašymą: pripažinti, jog E. G. R. asmenine nuosavybės teise priklauso 1/2 dalis patalpos–buto, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančio adresu: (duomenys neskelbtini); pripažinti, jog M. R. asmenine nuosavybės teise priklauso 1/2 dalis patalpos–buto, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančio adresu: (duomenys neskelbtini); leisti BIĮ E. G. R. firmos nemokumo administratorėi vykdyti išieškojimą, t. y. leisti nemokumo administratorėi parduoti patalpą–butą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esantį adresu: (duomenys neskelbtini).

3. Nurodė, kad bankroto byloje patvirtinta bendra kreditorių reikalavimų suma sudaro 9 232,51 Eur; įmonė nedisponuoja jokių turtais, kurių realizavus būtų galima padengti kreditorių reikalavimus bei administravimo išlaidas. Pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis įmonės savininkei E. G. R. ir jos (jau mirusiam) sutuoktiniui S. R. nuo 2004 m. kovo 28 d. iki šiol bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklauso butas, esantis (duomenys neskelbtini). Tačiau visą mirusio įmonės savininkės sutuoktinio S. R. palikimą priėmė jo sūnus M. R. pagal Kauno miesto apylinkės teismo 2008 m. birželio 19 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-11738-615/2008. Atsižvelgiant į tai, kad butas buvo įkeistas, o hipotekos reikalavimas negali būti padalintas, todėl butas visa apimtimi turi būti realizuojamas bankroto procese. 2020 m. rugsėjo 25 d. vykusiame kreditorių susirinkime kreditoriai, nematydami galimybes sudaryti taikos sutartį, esant pagrindui nukreipti išieškojimą į įmonės savininkei priklausančią turtą, priėmė sprendimą įpareigoti nemokumo administratorę kreiptis į teismą su prašymu dėl nuosavybės teisės pripažinimo ir leidimo parduoti visą butą.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

4. Kauno apygardos teismas 2020 m. gruodžio 3 d. nutartimi nemokumo administratorės prašymą tenkino iš dalies, leido teisės aktų nustatyta tvarka E. G. R. firmos nemokumo administratorėi MB „Legreta“ nukreipti išieškojimą į E. G. R. firmos savininkės E. G. R. turimą turtą: butą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esantį adresu: (duomenys neskelbtini); atmetė nemokumo administratorės MB „Legreta“ prašymus pripažinti, jog E. G. R. asmenine nuosavybės teise priklauso 1/2 dalis patalpos - buto, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančio adresu: (duomenys neskelbtini); kad M. R. asmenine nuosavybės teise priklauso 1/2 dalis patalpos - buto, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančio adresu: (duomenys neskelbtini).

5. Teismas nurodė, kad individualios įmonės priskiriamos prie neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų, jų savininkai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.50 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 673 straipsniu, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 88 straipsniu, subsidiariai atsako pagal įmonės prievoles, t. y. paaiškėjus, jog įmonė turto neturi ar turi nepakankamai, prievolė priverstinai gali būti įvykdoma iš įmonės savininkų turto.

6. Teismas nustatė, kad administratorė pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ĮBĮ) 28 straipsnio 2 dalies ir JANĮ 79 straipsnio 2 dalies nuostatas tiek E. G. R., tiek BIĮ E. G. R. firmos kreditoriams pranešė apie galimybę sudaryti taikos sutartį, tačiau taikos sutartis nesudaryta, įmonė turto neturi, Kauno apygardos teismo 2020 m. sausio 16 d. nutartimi E. G. R. firma pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto, todėl nemokumo administratorės prašymą leisti vykdyti išieškojimą iš bankrutavusios E. G. R. firmos savininkei priklausančio turto tenkino (JANĮ 88 straipsnis).

7. Teismas atmetė nemokumo administratorės prašymą pripažinti, jog po ½ dalį patalpos–buto, priklausau E. G. R. ir M. R. asmeninės nuosavybės teise, kadangi leisdamas nukreipti išieškojimą į įmonės savininko turtą, teismas tik suteikia teisę (leidimą) bankroto administratoriui atlikti tam tikrus veiksmus, bet nesprenžia dėl išieškojimo vykdymo tvarkos. Vadinasi, šioje proceso stadijoje teismui nėra pagrindo nurodyti konkretų savininko turtą, į kurį galima būtų nukreipti išieškojimą tenkinant įmonės kreditorių reikalavimus ar dengiant bankroto administravimo išlaidas. Tokio turto identifikavimo ir išieškojimo į jį nukreipimo teisės aktų nustatyta tvarka pareiga tenka bankroto administratoriui. Dėl nurodytų aplinkybių šioje stadijoje nėra aktualūs klausimai dėl turto teisinio režimo, nuosavybės formos ir turto bendrasavininkų (Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-576-330/2019).

III. Atskirojo skundo argumentai

8. Atsakovės BIĮ E. G. R. firmos nemokumo administratorė MB „Legreta“ atskiruoju skundu prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 3 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – tenkinti 2020 m. lapkričio 26 d. prašymą visa apimtimi. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

8.1. Teismas nepagrįstai rėmėsi Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. spalio 10 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-576-330/2019, kurioje buvo sprendžiamas klausimas tik dėl leidimo nukreipti išieškojimą į bankrutavusios neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens savininko turtą; nemokumo administratorius nebuvo nustatęs konkretaus šio juridinio asmens savininko turto, į kurį galima nukreipti išieškojimą. Nagrinėjamoje byloje apeliantė yra nustačiusi konkretų įmonės savininkės turtą, į kurį gali būti nukreiptas išieškojimas, todėl priešingai nei nurodė teismas, egzistuoja pagrindas nustatyti šio turto teisinį režimą, nuosavybės formą ir bendraturčius. Neaktualia Lietuvos apeliacinio teismo nutartimi paremta teismo nutartis negali būti laikoma pagrįsta ir teisėta.

8.2. Apeliantė pateikė įrodymus, kad nors nekilnojamojo turto registro duomenimis butas bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklauso įmonės savininkei ir jos sutuoktiniui S. R., tačiau ½ buto dalis priklauso įmonės savininkei, kita ½ dalis – visą įmonės savininkės sutuoktinio palikimą priėmusiam įpėdiniui M. R.. Todėl egzistuoja teisinis ir faktinis pagrindas pakeisti buto teisinį režimą.

8.3. Priešingai nei minėtoje Lietuvos apeliacinio teismo išnagrinėtoje civilinėje byloje Nr. e2-576-330/2019, šiuo atveju yra identifikuotas konkretus įmonės savininkės turtas, į kurį galima nukreipti išieškojimą, atitinkamai yra aktualūs klausimai dėl buto teisinio režimo, nuosavybės formos, buto bendraturčių nustatymo ir jie turėjo būti išspręsti.

8.4. Atmesdamas apeliantės prašymą dėl buto teisinio režimo, nuosavybės formos ir dalių bei bendraturčių nustatymo, teismas tik nurodė minėtos Lietuvos apeliacinio teismo nutarties citatą, bet neįvardijo, kurioje konkrečiai stadijoje turi būti sprendžiami nurodyti klausimai, taip pat ką konkrečiai turėtų atlikti apeliantė, kad teismas išspręstų klausimus, susijusius su savininkės buto

realizavimu, t. y. nustatytų buto teisinį režimą, nuosavybės formą ir bendraturčius. To nenurodžius tolesnis buto realizavimo procesas pagal JANĮ 88 straipsnį tampa neįmanomas.

8.5. Teismas nepagrįstai leido nukreipti išieškojimą tik į įmonės savininkės turimą butą. Bendru sutuoktinių sutarimu butas yra įkeistas Luminor Bank AS, kurio reikalavimas yra patvirtintas įmonės bankroto byloje. Palikimą priėmęs M. R. atsako už palikėjo skolas įkaito turėtojui paveldėta buto dalimi. Atsižvelgiant į tai, kad hipotekos reikalavimas negali būti padalintas (CK 4.172 straipsnio 1 dalis), įkeistas butas kaip vienas turtinis vienetas turi būti realizuojamas įmonės bankroto procese.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

9. Apeliacijos objektą sudaro teismo nutarties, kuria leista nukreipti išieškojimą į individualios įmonės savininkės turtą, tačiau atmesti reikalavimai dėl nuosavybės dalių nustatymo bei leidimo parduoti butą kaip vieną turtinį vienetą, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas. Šį klausimą apeliacinės instancijos teismas sprendžia vadovaudamasis atskirojo skundo faktiniu ir teisiniu pagrindais bei patikrina, ar nėra absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų (CPK 320

, 338 straipsniai). Absoliučių skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė.

10. Bylos duomenimis, Kauno apygardos teismas 2020 m. sausio 16 d. nutartimi pripažino IĮ E. G. R. firmą bankrutavusia ir paskelbė likviduojama dėl bankroto. Nemokumo administratorė pateikė teismui prašymą pripažinti, jog IĮ savininkei asmenine nuosavybės teise priklauso 1/2 dalis buto, o kita 1/2 dalis – jos sutuoktinio palikimą priėmusiam sūnui; leisti nemokumo administratoriui vykdyti išieškojimą, t. y. leisti nemokumo administratoriui parduoti visą butą. Skundžiama nutartimi pirmosios instancijos teismas prašymą tenkino iš dalies, leido teisės aktų nustatyta tvarka nemokumo administratoriui nukreipti išieškojimą į įmonės savininkės turimą turtą – butą. Remdamasis Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. spalio 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2-576-330/2019 pateiktais išaiškinimais teismas nurodė, kad leisdamas nukreipti išieškojimą į įmonės savininkės turtą, teismas tik suteikia teisę (leidimą) bankroto administratoriui atlikti tam tikrus veiksmus, bet nesprendžia dėl išieškojimo vykdymo tvarkos. Atskirajame skunde apeliante iš esmės pakartoja savo prašymo argumentus bei nurodo, kad teismas rėmėsi neaktualia Lietuvos apeliacinio teismo nutartimi, nes šiuo atveju apeliante yra nustačiusi konkretų įmonės savininkės turtą, į kurį gali būti nukreiptas išieškojimas, todėl egzistuoja pagrindas nustatyti šio turto teisinį režimą, nuosavybės formą ir bendraturčius.

11. Individuali įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės privatus juridinis asmuo (Individualių įmonių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis). Pagal CK 2.50 straipsnio 4 dalies nuostatą, jeigu prievolėms įvykdyti neužtenka neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens turto, už jo prievolės atsako juridinio asmens dalyvis (savininkas). JANĮ 79 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 30 dienų nuo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos privalo informuoti neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvius apie jų teisę siūlyti sudaryti taikos sutartį arba inicijuoti restruktūrizavimą. Taikos sutartis laikoma sudaryta, jeigu ją pasirašo visi kreditoriai ir nemokumo administratorius, gavęs juridinio asmens dalyvių pritarimą (JANĮ 80 straipsnio 3 dalis). JANĮ 88 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvių turtas gali būti parduodamas tik įsiteisėjus teismo nutarčiai

išieškoti iš neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvių turto. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvių turtą parduoda nemokumo administratorius, vadovaudamasis mutatis mutandis (su būtiniais (atitinkamais) pakeitimais) šio skirsnio nuostatomis, reguliuojančiomis turto pardavimą. Juridinio asmens turtas gali būti parduodamas tik nuo teismo nutarties likviduoti juridinį asmenį dėl bankroto įsiteisėjimo dienos (JANĮ 86 straipsnio 1 dalis). JANĮ 83 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teismas priima nutartį likviduoti juridinį asmenį dėl bankroto praėjus 3 mėnesiams nuo teismo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos, jeigu per tą laikotarpį nemokumo administratorius nesikreipė į teismą su prašymu nutraukti bankroto bylą ir iškelti restruktūrizavimo bylą arba patvirtinti taikos sutartį.

12. Iš išdėstyto teisinio reguliavimo seka išvada, kad teismas sprendžia tik dėl sąlygų leisti nukreipti išieškojimą į individualios įmonės savininko turtą egzistavimo, t. y. aiškinasi, ar įmonės turto nepakanka prievolėms įvykdyti, vertina taikos sutarties nesudarymo aplinkybes. Šias sąlygas nustatęs bei atitinkamai įvertinęs, teismas leidžia arba neleidžia nukreipti išieškojimą į individualios įmonės savininko turtą (žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. liepos 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-712-450/2019; 2019 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-576-330/2019; 2019 m. lapkričio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1358-881/2019, kt.).

13. JANĮ 155 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad iki 2019 m. gruodžio 31 d. pradėtiems juridinių asmenų nemokumo procesams šio įstatymo nuostatos taikomos toms asmenų teisėms ir pareigoms, kurios atsiranda arba yra įgyvendinamos jam įsigaliojus, taip pat toms nemokumo procedūroms, kurios pradedamos šiam įstatymui įsigaliojus, išskyrus išimtis, kurių atveju taikomi anksčiau galioję įstatymai. Kadangi leidimo išieškoti iš neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens savininko turto suteikimas iš esmės yra procesinio pobūdžio klausimas administratoriaus prašymas šiuo atveju pateiktas jau galiojant JANĮ, todėl jam spręsti taikytinos šio įstatymo nuostatos (žr. pvz., Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-1262-781/2020; 2020 m. rugpjūčio 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-1332-330/2020; 2020 m. gruodžio 15 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-1855-407/2020). Nagrinėjamu atveju atsakovei bankroto byla iškelta 2019 m. kovo 19 d. nutartimi, todėl šiuo atveju aktualios ir anksčiau galiojusio ĮBĮ normos, kiek tai susiję su taikos sutarties (ne)sudarymo aplinkybių vertinimu, kurios iš esmės analogiškos JANĮ numatytam reglamentavimui. ĮBĮ 28 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta, kad administratorius privalo pasiūlyti sudaryti taikos sutartį neribotos civilinės atsakomybės įmonės savininkui (savininkams) ir įmonės kreditoriams prieš kreipdamasis į teismą dėl išieškojimo iš įmonės savininko (savininkų) turimo turto, įskaitant ir turtą, kuris yra bendroji jungtinė nuosavybė, kai neribotos civilinės atsakomybės įmonė neturi turto ar jo nepakanka teismo ir administravimo išlaidoms apmokėti ir kreditorių reikalavimams tenkinti. Teismas priima nutartį išieškoti iš neribotos civilinės atsakomybės įmonės savininko (savininkų) turimo turto, įskaitant ir turtą, kuris yra bendroji jungtinė nuosavybė, jeigu šalys iki nutarties likviduoti įmonę dėl bankroto įsiteisėjimo nesusitarė dėl taikos sutarties sudarymo.

14. Taigi, įstatymas numato imperatyvią sąlygą, kuri turi būti įvykdyta tam, kad į įmonės savininko turtą apskritai galėtų būti nukreipiamas išieškojimas. Turi būti pateikti įrodymai, jog tokį siūlymą gavo abi potencialios taikos sutarties šalys – įmonės savininkas ir jos kreditoriai. Aplinkybė, ar ĮBĮ 28 straipsnio 2 dalyje (JANĮ 79 straipsnio 2 dalyje) numatyta pareiga buvo įgyvendinta, yra svarbi teismui sprendžiant dėl galimybės nukreipti išieškojimą į įmonės savininko turtą, todėl ji turi būti nustatyta ne formaliai, o įvertinus visus faktinius duomenis (žr. pvz., Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. sausio 22 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-273-516/2015).

15. Skundžiamoje nutartyje teismas nurodė, kad administratorė tiek E. G. R., tiek bankrutavusios E. G. R. firmos kreditoriams pranešė apie galimybę sudaryti taikos sutartį, tačiau taikos sutartis

nesudaryta, įmonė turto neturi, Kauno apygardos teismo 2020 m. sausio 16 d. nutartimi II E. G. R. firma pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto, todėl nemokumo administratorės prašymą leisti vykdyti išieškojimą iš BIĮ E. G. R. firmos savininkei priklausančio turto tenkino. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, skundžiama nutartimi teismas netinkamai įvertino taikos sutarties nesudarymo aplinkybes.

16. Atkreiptinas dėmesys, kad atsakovės BIĮ E. G. R. firmos bankroto byloje priimta 2019 m. rugpjūčio 12 d. nutartimi, netenkindamas bankroto administratorės prašymo skirti įmonės vadovei baudą, teismas nurodė, jog administratorės duomenimis 2019 m. balandžio 1 d., 2019 m. gegužės 10 d. bei 2019 m. birželio 11 d. įmonės vadovei registruota bei paprasta pašto siunta, taip pat internete nurodomu įmonės el. pašto adresu išsiųstas įsakymas perduoti administratorei įmonės dokumentus bei turtą, E. G. R. deklaruotos gyvenamosios vietos adresu grįžo neįteiktas; į siunčiamus pranešimus el. paštu vadovė taip pat neatsako. Iš bylos duomenų teismas nustatė, kad procesiniai dokumentai įmonės registracijos adresu bei įmonės vadovės E. G. R. nurodytu deklaruotos gyvenamosios vietos adresu neįteikti. Byloje nėra duomenų, kad teismo 2019 m. kovo 19 d. nutartis BIĮ E. G. R. firmos buvusiai savininkei ir vadovei E. G. R. yra įteikta, bankroto administratorė tokių aplinkybių prašyme dėl baudos skyrimo nenurodė ir įteikimą patvirtinančių įrodymų nepateikė.

17. Byloje priimta 2020 m. birželio 23 d. nutartimi teismas atmetė nemokumo administratorės prašymą dėl išieškojimo iš neribotos civilinės atsakomybės dalyvio turto. Teismas konstatavo, jog nors administratorė nurodo, kad pasiūlė sudaryti taikos sutartį įmonės bankroto byloje, t. y. administratorė pasiūlymą dėl taikos sutarties sudarymo įmonės savininkei išsiuntė 2019 m. gegužės 10 d. registruotu paštu kartu su įsakymu dėl įmonės dokumentų ir turto perdavimo, taip pat 2019 m. birželio 11 d. paprastu paštu kartu su pranešimu dėl įmonės dokumentų ir turto perdavimo, tačiau iš byloje esančių duomenų matyti, kad kreditoriai 2019 m. liepos 22 d. ir 2020 m. gegužės 7 d. vykusiuose kreditorių susirinkimuose nesvarstė klausimo dėl taikos sutarties su įmonės savininke (ne)sudarymo, taip pat dėl išieškojimo nukreipimo į įmonės savininkės asmeninį turtą. Be to, administratorė nepateikė teismui duomenų, kad kreipėsi į atsakovės savininkę ir įmonės kreditorius bei pasiūlė jiems sudaryti taikos sutartį. Teismas pažymėjo, kad 2019 m. kovo 19 d. nutartimi, kuria atsakovei iškelta bankroto byla, jos savininkė E. G. R. buvo įtraukta dalyvauti byloje bendraatsakove. Bendraatsakoviams privalo būti užtikrintos teisės ne tik žinoti apie bankroto proceso eigą, tačiau taip pat ir dalyvauti (be balsavimo teisės) sprendžiant visus bankroto proceso klausimus. Būtinumas užtikrinti šių asmenų dalyvavimą bankroto procese siejamas su tokių įmonių – neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų, bankroto proceso ypatumu: iškelus bankroto bylą, įmonės savininkai tampa materialinės atsakomybės subjektais, nes kai prievolėms įvykdyti neužtenka tokio juridinio asmens turto, už jo prievolės atsako dalyvis, tai yra jos savininkas, ir ne tik savo asmeniniu turto, bet ir jam tenkančia dalimi sutuoktinių jungtinės nuosavybės teise valdomame turte.

18. Pastebėtina, kad pirmojoje nemokumo administratorės kreditorių susirinkimui pateiktoje veiklos ataskaitoje už laikotarpį nuo 2019 m. kovo 30 d. iki 2019 m. liepos 15 d. nėra minima apie įmonės savininkei siųstą pasiūlymą dėl taikos sutarties sudarymo, tokie duomenys, datuoti 2019 m. gegužės 10 d., 2019 m. birželio 11 d., pateikti tik su nagrinėjamu prašymu, tačiau, kaip matyti siųsti deklaruotu E. G. R. adresu – (duomenys neskelbtini), kuriuo, pagal bylos duomenis, nei administratorės, nei teismo procesiniai dokumentai nė karto nebuvo įteikti. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEKO esančiais su byla susijusiais duomenimis, vienas iš atsakovės deklaruotų gyvenamosios vietos adresų yra nurodytas ir (duomenys neskelbtini), tačiau bylos duomenys liudija, kad šiuo adresu atsakovei jokie dokumentai nebuvo siunčiami nei teismo, nei nemokumo administratorės.

19. Byloje nėra jokių įrodymų, leidžiančių apeliacinės instancijos teismui daryti išvadą, kad nagrinėjamu atveju buvo realios galimybės sudaryti taikos sutartį BIĮ E. G. R. firmos bankroto byloje.

20. Apeliacinės instancijos teismas taip pat pažymi, kad pagal LITEKO duomenis 2020 m. lapkričio 26 d. nemokumo administratorės prašymą dėl išieškojimo nukreipimo į savininko turtą pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo nepranešęs apie jo nagrinėjimą rašytinio proceso tvarka byloje dalyvaujantiems asmenims CPK 133 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka bei nesudaręs galimybės atsakovei E. G. R. bei suinteresuotam asmeniui – turto, į kurį administratorė siekia nukreipti išieškojimą, bendraturčiui M. R. pateikti savo poziciją sprendžiamu klausimu. Teismas neprivalo informuoti byloje dalyvaujančių asmenų apie kiekvieną byloje atliekamą procesinį veiksma ir apie kiekvieną gautą prašymą, todėl nustatius, kad atsakovei E. G. R. buvo užtikrintas realus žinojimas apie pradėtą teismo procesą taip, kad ji būtų galėjusi gintis, tai galėtų būti laikoma pakankamu informavimu ir nesant atskiro pranešimo apie konkretų prašymą dėl išieškojimo nukreipimo. Tačiau nagrinėjamu atveju, kaip jau nustatyta, byloje nėra duomenų, leidžiančių spręsti, kad E. G. R. faktiškai bent vieną kartą tinkamu būdu ir laiku buvo informuota apie teismo procesą. Duomenų, kad apie procesą būtų informuotas suinteresuotas asmuo M. R., kurio turto dalį siekia realizuoti nemokumo administratorė, taip pat nėra, pagal bylos duomenis jo deklaruotu gyvenamosios vietos adresu (duomenys neskelbtini), siūsta tik skundžiama nutartis, kuri grįžo neįteikta.

21. Asmens teisė būti informuotam apie teismo procesą ir būti išklaustam yra viena iš asmens teisės į teisingą teismą garantijų. Teisė į teisingą teismą – ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) saugoma vertybė, todėl kasacinio teismo praktikoje dėl procesinių dokumentų įteikimo instituto nuosekliai remiamasi Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija. Į šias principines nuostatas turi būti atsižvelgiama teismui konkrečioje byloje taikant civilinio proceso teisės normas, nustatančias procesinių dokumentų įteikimo taisykles (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-520-469/2018 17–24 punktus). Asmens teisei būti informuotam apie teismo procesą ir būti išklaustam – pateikti bylą nagrinėjančiam teismui argumentus savo interesų gynybai – užtikrinti yra skirtas CPK XI skyriaus antrame skirsnyje įtvirtintas procesinių dokumentų įteikimo institutas. CPK 122 straipsnis reguliuoja procesinių dokumentų įteikimo vietą, o CPK 123 ir 124 straipsniai – įteikimo tvarką ir įteikimo patvirtinimą.

22. CPK 123 straipsnyje nustatyta, kad jeigu dalyvaujantis byloje asmuo yra fizinis asmuo, procesiniai dokumentai įteikiami jam asmeniškai, o jeigu jis neturi civilinio procesinio veiksnio, – atstovui pagal įstatymą (CPK 123 straipsnio 1 dalis). Nepavykus realiai įteikti procesinio dokumento fizinio asmens gyvenamosios vietos adresu, teismas turi išnaudoti kitas jam prieinamas protingas priemones, pvz., siūsti dokumentus į asmens darbovietę ar kitą asmens buvimo vietą, naudotis elektroninėmis įteikimo priemonėmis, įteikti dokumentus asmeniui atvykus į teismą ir kt. Tik išnaudojęs šias galimybes teismas siunčia procesinius dokumentus į fizinio asmens deklaruotą gyvenamąją vietą, suformavęs specialią pašto siuntą, kuri leistų palikti pranešimą apie įteiktinus procesinius dokumentus adresato deklaruotoje gyvenamojoje vietoje ir vėliau laikyti, kad procesiniai dokumentai yra įteikti praėjus trisdešimt dienų nuo pranešimo apie įteiktinus procesinius dokumentus palikimo adresato deklaruotoje gyvenamojoje vietoje (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-520-469/2018 28 punktą).

23. Apeliacinės instancijos teismas sprendžia, kad nagrinėjamu atveju bendraatsakovei E. G. R. nebuvo užtikrinta teisė į tinkamą procesą. Turėdamas pareigą būti aktyvus bei pagal JANĮ 3 straipsnio 4 punktą galėdamas savo iniciatyva įpareigoti nemokumo proceso dalyvius atlikti procesinius veiksmus, rinkti įrodymus ir kontroliuoti nemokumo proceso šalių veiksmus, siekdamas užtikrinti veiksmingą teismo tvarka vykdomo nemokumo proceso eigą ir viešąjį interesą, teismas nebuvo

pakankamai rūpestingas informuodamas atsakovę apie prasidėjusį teisminį procesą, teismo atliekamus procesinius veiksmus, gautus prašymus, nes siuntė procesinius dokumentus adresu, žinodamas, kad jie jui nebus įteikti. Taip pat nurodytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad pirmosios instancijos teismas pažeidė pareigą tinkamai įteikti procesinius dokumentus ir suinteresuotam asmeniui M. R.. Tokiu būdu buvo pažeistos jų procesinės teisės teikti atsiliepimą į pareiškimą, paaiškinimus ir įrodymus dėl pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių ir jų vertinimo išieškojimo iš individualios įmonės savininkės turto aspektu, todėl yra pagrindas konstatuoti proceso teisės normų pažeidimą, dėl kurio galėjo būti neteisingai išnagrinėta byla (CPK 329 straipsnio 1 dalis). Teismas, siekdamas tinkamai užtikrinti teisę į tinkamą procesą, gali bandyti įteikti procesinius dokumentus atsakovei kitais CPK numatytais būdais, svarstyti kuratoriaus paskyrimo galimybę.

24. Pažymėtina, kad tinkamo informavimo apie vykstantį prašymo dėl leidimo nukreipti išieškojimą į individualios įmonės savininko turtą svarbą dėl tokio procesinio sprendimo sukeltamų padarinių, tarp jų nekilnojamojo turto (jo dalies) netekimas, svarbą yra pabrėžęs ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. spalio 3 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-342-313/2018.

Dėl bylos procesinės baigties

25. Nagrinėjamu atveju konstatavus proceso teisės normų pažeidimą, dėl kurio galėjo būti neteisingai išnagrinėta byla, pirmosios instancijos teismo nutartis naikintina, o klausimas dėl leidimo nukreipti išieškojimą į BIĮ E. G. R. firmos savininkės turtą perduodamas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo (CPK 338 straipsnis, 337 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Tokiu atveju dėl kitų atskirojo skundo argumentų apeliacinės instancijos teismas nepasisako.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 3 punktu,

n u t a r i a :

Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 3 d. nutartį panaikinti ir klausimą dėl leidimo nukreipti išieškojimą į bankrutavusios individualios įmonės E. G. R. firmos savininkės turtą perduoti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Teisėja Danutė Gasiūnienė